

WERKWIJZE 'MEERTALIGHEID ONDER DE LOEP'

Inleiding werkwijze MOL

Onderzoeksproject 'Meertaligheid onder de loep' heeft als doel om een uniform volgsysteem voor de sector in te richten, zodat de meertalige ontwikkeling van peuters met TOS zo goed mogelijk in kaart gebracht en gevolgd kan worden. Deze werkwijze is een eerste opzet voor het beoogde uniforme volgsysteem en zal binnen het MOL-onderzoeksproject worden geëvalueerd.

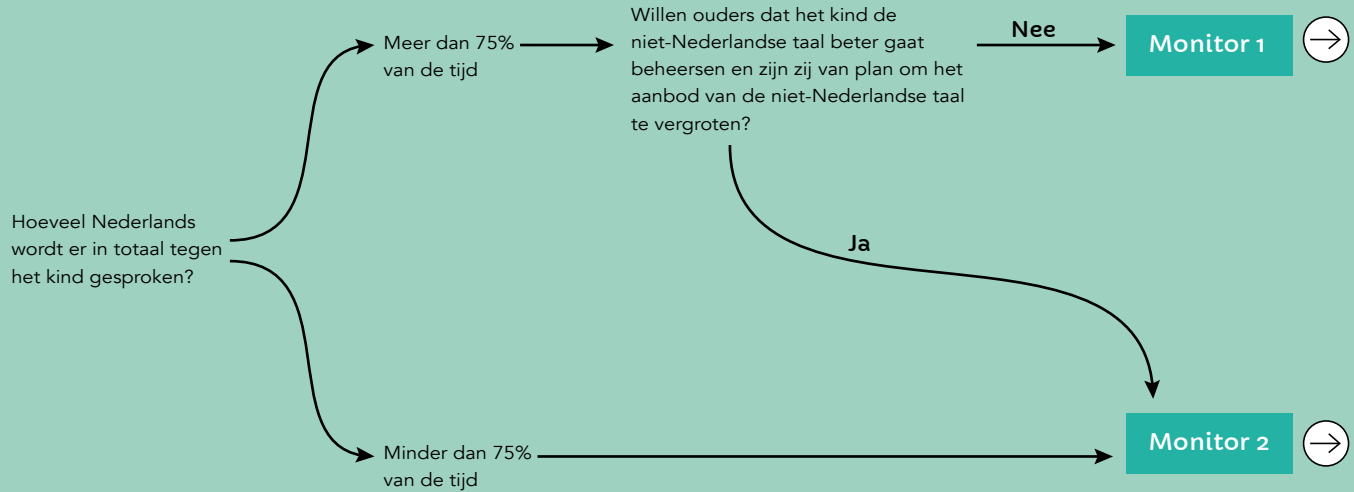
Dit document is interactief. Dat betekent dat je op verschillende iconen kunt klikken, om meer informatie te lezen. Klik op de pijltjes om naar de volgende of vorige pagina te gaan. Klik op het huisje om naar de beginpagina te gaan. Je kunt dit document ook printen.

Extra informatie over het onderzoeksproject MOL

Binnen de vroegbehandeling voor kinderen met TOS wordt gewerkt met een volgsysteem waarbij de Nederlandse taalontwikkeling op vaste momenten in kaart wordt gebracht en gevolgd. Het onderzoeken van de meertalige ontwikkeling is echter zeer complex en onderbelicht. Dit is een gevolg van het gebrek aan passende meetinstrumenten, maar ook van het gebrek aan kennis over de doelgroep meertalige kinderen en hun problematiek. Het gebrek aan kennis komt mede doordat meertalige kinderen vaak uit onderzoeksgroepen worden geëxcludeerd. Daardoor missen we een substantieel deel van de doelgroep en is de kennis die we tot nu toe hebben vergaard over de doelgroep jonge meertalige kinderen met TOS onvolledig: een vicieuze cirkel.

ANAMNESE MEERTALIGHEID

MONITOR 1

Startmeting

Tussenmeting

Eindmeting

Evaluatie wens
en taalaanbod

Evaluatie wens
en taalaanbod

PPVT WB
 Schlichting TB
 Schlichting WO
 Schlichting ZO
 Speakaboo
 FOCUS

PPVT WB
 Schlichting TB
 Schlichting WO
 Schlichting ZO
 Speakaboo ★
 FOCUS

PPVT WB
 Schlichting TB
 Schlichting WO
 Schlichting ZO
 Speakaboo ★
 FOCUS

ICS
 FOCUS
 OBVL
 CBCL

ICS
 FOCUS

ICS
 FOCUS
 OBVL
 CBCL

C-TRF

C-TRF

SON-R-intelligentietest

★ Speakaboo wordt niet afgenomen als de startmeting voldoende is
De nieuwe onderdelen in deze werkwijze zijn **groen** gemarkeerd.

Wie neemt de test af?

Logopedist

Ouder(s)

Pedagogisch
begeleider

Gedrags-
wetenschapper

In welke taal wordt getest?

Nederlands

Niet-Nederlandse taal

Vul in voor beide talen, en kies de beste taal

EVALUATIE WENS EN TAALANBOD

Monitor 1

Doel:

Door bij de tussenmeting en de eindmeting een klein gedeelte van de Anamnese Meertaligheid (wens en taalaanbod) opnieuw af te nemen bij ouders, krijgt de logopedist een duidelijk beeld van eventuele verschuivingen in het taalaanbod en wensen van ouders ten aanzien van de meertalige ontwikkeling. Resultaten van de testafnames kunnen daardoor in een breder perspectief worden geplaatst.

Uitleg:

Door de wens van ouders met betrekking tot de meertalige ontwikkeling en het taalaanbod aan het kind herhaaldelijk in kaart te brengen, kan de logopedist blijven volgen of het aanbod goed is afgestemd op de wens. Wanneer ouders aangeven dat de wens verandert, is het van belang met ouders te bespreken of het huidige taalaanbod daarbij nog passend is.

Tijdsinvestering:

De tijdsinvestering is ongeveer 30 minuten (oudergesprek + invoeren in BergOp).

ICS

Monitor 1

Doel:

De ICS brengt in kaart hoe goed een kind verstaanbaar is in verschillende situaties.

Welke taal:

Ouders vullen de ICS in voor het Nederlands.

Uitleg:

Via BergOp verstuurt de logopedist de ICS-vragenlijst aan ouders. Deze vragenlijst heet 'ICS-MOL'. Deze vragenlijst is in het Nederlands. Als de logopedist inschat dat ouders de vragenlijst beter in hun eigen taal (maar wel over het Nederlands) kunnen invullen, zijn op deze website de vertalingen van de ICS te vinden: <http://www.csu.edu.au/research/multilingual-speech/ics> (kies voor de versie + English). Vervolgens vult de logopedist de scores in voor ouders in BergOp.

Tijdsinvestering:

Het invullen van de ICS duurt enkele minuten. De score wordt automatisch berekend.

SPEAKABOO

Monitor 1

Doel:

Met behulp van Speakaboo test de logopedist de spraakklankontwikkeling van het kind en maakt zij een foneeminventarisatie van de Nederlandse taal en de niet-Nederlandse taal. Met die inventarisatie kunnen de vaardigheden van het kind in beide talen vergeleken worden.

Welke taal:

Speakaboo wordt in het Nederlands afgenomen.

Uitleg:

Speakaboo is een app voor op de iPad of een Android-tablet en is gratis te downloaden in de appstore. Op de website <https://www.kentalis.nl/speakaboo> staat een filmpje met uitleg over Speakaboo. Ook is daar de handleiding en het Nederlandse scoreformulier te vinden. De app neemt de spraakproductie van het kind op. Achteraf vult de logopedist het scoreformulier in aan de hand van de audio-opnames die de app gemaakt heeft. Tijdens het testen kunnen soms ook al eerste aantekeningen op het uitgeprinte scoreformulier worden gemaakt. Vul ook de tweede pagina van het formulier in (met de foneeminventarisatie). De ingevulde scoreformulieren scant de logopedist in en stuurt deze naar de contactpersoon voor het MOL-onderzoek.

Tijdsinvestering:

De afname zelf duurt ongeveer 10 minuten. De afname uitwerken duurt ongeveer 15 minuten.

FOCUS

Monitor 1

Doel:

FOCUS is een vragenlijst voor het meten van verandering in communicatieve participatie van het kind.

Welke taal:

FOCUS wordt twee keer ingevuld:

1. De logopedist vult de FOCUS in voor het Nederlands.
2. Ouders vullen de FOCUS in voor de taal die per vraag van toepassing is. De instructie daarbij is dat ouders per vraag de beste situatie kiezen.

Uitleg:

Voor het Nederlands vult de logopedist de FOCUS in in BergOp. Kies daarbij het formulier 'FOCUS -34 – versie clinicus'. Via BergOp stuurt de logopedist de FOCUS ook aan ouders. Dit formulier heet 'FOCUS – 34 – versie ouders'. Deze vragenlijst is in het Nederlands.

Tijdsinvestering:

De tijdsinvestering is per ingevulde vragenlijst minder dan 10 minuten.

MONITOR 2

Startmeting

Tussenmeting

Eindmeting

Evaluatie wens en taalaanbod

Evaluatie wens en taalaanbod

★ Speakaboo wordt niet afgenomen als de startmeting voldoende is
De nieuwe onderdelen in deze werkwijze zijn **groen** gemarkeerd.

Wie neemt de test af?

- Logopedist
- Ouder(s)
- Pedagogisch begeleider
- Gedragswetenschapper

In welke taal wordt getest?

- Nederlands
- Niet-Nederlandse taal
- Vul in voor beide talen, en kies de beste taal
- Conceptueel: betrek beide talen bij de testafname

EVALUATIE WENS EN TAALANBOD

Monitor 2

Doel:

Door bij de tussenmeting en de eindmeting een klein gedeelte van de Anamnese Meertaligheid opnieuw af te nemen bij ouders, krijgt de logopedist een duidelijk beeld van eventuele verschuivingen in het taalaanbod en wensen van ouders ten aanzien van de meertalige ontwikkeling. Resultaten van de testafnames kunnen daardoor in een breder perspectief worden geplaatst.

Uitleg:

Door de wens van ouders met betrekking tot de meertalige ontwikkeling en het taalaanbod aan het kind herhaaldelijk in kaart te brengen, kan de logopedist blijven volgen of het aanbod goed is afgestemd op de wens. Wanneer ouders aangeven dat de wens verandert, is het van belang met ouders te bespreken of het huidige taalaanbod daarbij nog passend is.

De evaluatie wens en taalaanbod is een onderdeel van de Anamnese Meertaligheid. Bij een vervolgfame zal alleen dat deel van de Anamnese Meertaligheid opnieuw ingevuld moeten worden.

Tijdsinvestering:

De tijdsinvestering is ongeveer 30 minuten (oudergesprek + invoeren in BergOp).

ICS

Monitor 2

Doel:

De ICS brengt in kaart hoe goed een kind verstaanbaar is in verschillende situaties.

Welke taal:

De ICS wordt twee keer ingevuld:

1. De logopedist vult de ICS in voor het Nederlands.
2. Ouders vullen de ICS in voor de taal die per vraag van toepassing is. Bijvoorbeeld bij de vraag: "hoe goed is uw kind verstaanbaar voor vreemden?" kunnen zij deze invullen voor het Nederlands. Maar bij een andere vraag kunnen zij kiezen om te scoren voor de niet-Nederlandse taal. De instructie daarbij is dat ouders per vraag de beste situatie kiezen.

Uitleg:

Voor het Nederlands vult de logopedist de ICS-vragenlijst in in BergOp. Dit formulier heet 'ICS'.

Via BergOp stuurt de logopedist de ICS-vragenlijst ook aan ouders. Dit formulier heet 'ICS-MOL'. Deze vragenlijst is in het Nederlands. Als de logopedist inschat dat ouders de vragenlijst beter in hun eigen taal kunnen invullen, staan op deze website de vertalingen van de ICS: <http://www.csu.edu.au/research/multilingual-speech/ics> (kies voor de versie + English). Deze kan ook op papier meegewezen worden aan ouders. Vervolgens vult de logopedist de scores in voor ouders in BergOp.

Tijdsinvestering:

Het invullen van de ICS duurt enkele minuten. De score wordt automatisch berekend.

SPEAKABOO

Monitor 2

Doel:

Met behulp van Speakaboo test de logopedist de spraakklankontwikkeling van het kind en maakt zij een foneeminventarisatie van de Nederlandse taal en de niet-Nederlandse taal. Met die inventarisatie kunnen de vaardigheden van het kind in beide talen vergeleken worden.

Welke taal:

Speakaboo wordt twee keer afgenomen:

1. In het Nederlands.
2. In de niet-Nederlandse taal waarbij ook een (informele) tolk aanwezig is. Indien de niet-Nederlandse taal niet beschikbaar is in Speakaboo kan de afname in de andere taal niet plaatsvinden.

Uitleg:

Speakaboo is een app voor op de iPad of een Android-tablet en is gratis te downloaden in de appstore. Op de website <https://www.kentalis.nl/speakaboo> staat een filmpje met uitleg over Speakaboo. Ook zijn daar de handleiding, scoreformulieren van de verschillende talen en meer informatie over de fonologische ontwikkeling per taal te vinden. Lees de handleiding en kijk naar de manier waarop het formulier moet worden ingevuld.

De app neemt de spraakproductie van het kind op. Achteraf vult de logopedist het scoreformulier in aan de hand van de audio-opnames die de app gemaakt heeft. Tijdens het testen kunnen soms ook al eerste aantekeningen op het uitgeprinte scoreformulier worden gemaakt. Vul ook de tweede pagina van het formulier in (met de foneeminventarisatie). De ingevulde scoreformulieren scant de logopedist in en stuurt deze naar de contactpersoon voor het MOL-onderzoek.

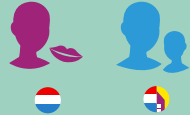
Tijdsinvestering:

De afname zelf duurt per keer ongeveer 10 minuten. De afname in het Nederlands uitwerken duurt ongeveer 15 minuten. De afname in de niet-Nederlandse taal met behulp van de (informele) tolk uitwerken duurt ongeveer 20 minuten.

FOCUS

Monitor 2

Doel:

FOCUS is een vragenlijst voor het meten van verandering in communicatieve participatie van het kind.

Welke taal:

FOCUS wordt twee keer ingevuld:

1. De logopedist vult de FOCUS in voor het Nederlands.
2. Ouders vullen de FOCUS in voor de taal die per vraag van toepassing is. De instructie daarbij is dat ouders per vraag de beste situatie kiezen.

Uitleg:

Voor het Nederlands vult de logopedist de FOCUS in in BergOp. Kies daarbij het formulier 'FOCUS -34 – versie clinicus'. Via BergOp stuurt de logopedist de FOCUS ook aan ouders. Dit formulier heet 'FOCUS – 34 – versie ouders'. Deze vragenlijst is in het Nederlands.

Tijdsinvestering:

De tijdsinvestering is per vragenlijst minder dan 10 minuten.

MIJLPALEN NIET-NEDERLANDSE TAAI

Monitor 2

Doel:

Dit instrument is voor het project Meertaligheid Onder de Loep (MOL) ontwikkeld om een globaal beeld te krijgen van de grammaticale ontwikkeling in de niet-Nederlandse taal.

Welke taal:

De logopedist vult de vragenlijst in voor de niet-Nederlandse taal.

Uitleg:

In BergOp vinkt de logopedist in het formulier "Mijlpalen niet-Nederlandse taal" de antwoordoptie aan die voor het kind van toepassing is. De informatie over de grammaticale ontwikkeling in de niet-Nederlandse taal verkrijgt de logopedist via verschillende manieren. Bijvoorbeeld door de tolk te vragen de uitingen van het kind (letterlijk) te vertalen, of door ouders te vragen uitingen van hun kind exact op te schrijven en deze samen te bespreken. Hierbij wordt uitgegaan van de vertaling naar het Nederlands. Wanneer bijvoorbeeld 2 woorden in de niet-Nederlandse taal vertaald kunnen worden naar 4 woorden in het Nederlands, mag de optie 'meerwoord-uitingen, geen samengestelde zinnen' worden aangevinkt.

Tijdsinvestering:

Het aanvinken van de meest passende antwoordoptie in BergOp duurt niet meer dan een minuut. Het uitvragen van de taalproductie in de niet-Nederlandse taal bij ouders en/of de tolk kost meer tijd en verschilt per situatie.

CONCEPTUEEL TESTEN

Monitor 2

Doel:

Met conceptueel testen brengt de logopedist de conceptuele score in kaart. De conceptuele score is het aantal concepten waarvoor het kind een woord of zin kent in één of beide talen.

Welke taal:

Conceptueel testen houdt in dat beide talen bij de testafname worden betrokken, dus de Nederlandse en de niet-Nederlandse taal.

Uitleg:

Het conceptueel testen doet de logopedist samen met een (informele) tolk. Het testen van meertalige kinderen volgens de MOL-werkwijze vindt als volgt plaats: de testafname vindt in eerste instantie in zijn geheel in het Nederlands plaats (zonder tolk). Foutief beantwoorde items vraagt de logopedist via de tolk opnieuw in de niet-Nederlandse taal. Met de ruwe score van het Nederlands kan een Q-score worden verkregen (die met voorzichtigheid dient te worden geïnterpreteerd, omdat het een vergelijking betreft met een eentalige normgroep, terwijl het kind dus meerdere talen aan het ontwikkelen is).

Een voorbeeld van een conceptuele ruwe score: wanneer een kind 5 items in het Nederlands goed scoort en nog 1 item in de niet-Nederlandse taal (die het kind dus in het Nederlands fout had) dan behaalt het kind een conceptuele ruwe score van $5+1=6$.

Tijdsinvestering:

De tijdsinvestering is afhankelijk van hoeveel er gebruik moet worden gemaakt van de tolk per afname. Globaal is de inschatting dat conceptueel testen 10-15 minuten langer duurt dan een testafname enkel in het Nederlands.

